

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

อุปสงค์ของเงินหรือพฤติกรรมการถือเงินของประชาชนจัดเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจมหภาค และการกำหนดนโยบายการเงินของประเทศ

ปัจจุบันการวิเคราะห์ความต้องการถือเงินและปัจจัยที่กำหนดความต้องการถือเงินได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เนื่องจากพฤติกรรมความต้องการถือเงินของประชาชนมีส่วนสำคัญในการกำหนดประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลาง

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความต้องการถือเงิน

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความต้องการถือเงินในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 และ ในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540

3. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาและวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการถือเงินที่แท้จริงในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2545 เพื่อนำมาอธิบายถึงความสำคัญและอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีต่อความต้องการถือเงิน สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปริมาณเงินที่นำมาศึกษานั้นเป็นตัวเลขของธนาคารแห่งประเทศไทย

4. วิธีการศึกษา

4.1 การกำหนดแบบจำลอง ตัวแบบที่ใช้ในการทดสอบแนวความคิดทางด้านความต้องการถือเงินของประชาชนได้จากสมการความต้องการถือเงินในรูปฟังก์ชัน คือ

$$M_d = f(P, r_m, G_p, y, B, I, E, N)$$

$$(-), (-), (+), (-), (-), (+), (-)$$

เปลี่ยนให้อยู่ในรูปของมูลค่าที่แท้จริง (real term) ได้ดังนี้

$$M_d/P = f(r_m, G_p, y, B, N, I, E)$$

ซึ่งมีเครื่องหมายสัมประสิทธิ์ตามทฤษฎี เป็นดังนี้

$\partial (M_d/P) / \partial (r_m) < 0$: เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นประชาชนจะถือเงินลดลงโดยจะนำเงินไปฝากเพิ่มขึ้นเพื่อรับผลตอบแทนจากดอกเบี้ย

$\partial (M_d/P) / \partial (G_p) < 0$: เมื่ออัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นประชาชนจะถือเงินน้อยลงเนื่องจากค่าของเงินลดลง

$\partial (M_d/P) / \partial (y) > 0$: เมื่อรายได้สูงขึ้นประชาชนจะถือเงินเพิ่มขึ้นเพื่อใช้จ่ายใช้สอย

$\partial (M_d/P) / \partial (B) < 0$: เมื่อจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์เพิ่มประชาชนจะถือเงินน้อยลงเนื่องจากประชาชนมีความคล่องตัวในการเบิกถอนเงินมากขึ้น

$\partial (M_d/P) / \partial (N) < 0$: เมื่อจำนวนบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นความต้องการถือเงินของประชาชนจะลดลงเนื่องจากประชาชนมีความคล่องตัวและไม่ต้องการถือเงินสดในการใช้จ่ายใช้สอย

$\partial (M_d/P) / \partial (I) < 0$: เมื่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์สูงขึ้น ประชาชนจะถือเงินน้อยลงเนื่องจากนำเงินไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น

$\partial (M_d/P) / \partial (E) > 0$: เมื่อภาวะเศรษฐกิจดี ประชาชนจะถือเงินมากขึ้นเพื่อใช้จ่ายใช้สอยสูงขึ้น

กำหนดให้

M_d/P	= ความต้องการถือเงินที่แท้จริง
r_m	= อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ของธนาคารพาณิชย์
G_p	= อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ (t-1)
y	= รายได้ที่แท้จริง
P	= ระดับราคาสินค้าและบริการ
B	= ระดับการพัฒนาการเงิน (จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์)
I	= ดัชนีตลาดหลักทรัพย์
E	= ภาวะเศรษฐกิจ ก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ = 1, หลังวิกฤตเศรษฐกิจ = 0
N	= จำนวนบัตรเครดิต

4.2 การรวบรวมข้อมูล

4.2.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา (Secondary time series data) เป็นรายไตรมาส จำนวน 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2536 ถึง 2545 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ปริมาณเงินในความหมายแคบ (M_1) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นที่แท้จริง (Real GNP : Y) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่ธนาคารพาณิชย์ (r_m) อัตราเงินเฟ้อ (G_p) จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์ (B) ดัชนีราคาสินค้า (CPI : P) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (I) นอกจากนี้ได้กำหนดตัวแปรหุ่นในการวิเคราะห์ ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจ (E)

4.2.2 แหล่งข้อมูลที่น่ามาศึกษา เป็นข้อมูลที่ได้จากหน่วยการเงินและหน่วยเศรษฐกิจทั่วไป ของธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลบางส่วนได้จากรายงานเศรษฐกิจรายเดือนและรายปีของรวมทั้ง WEB SITE ธนาคารแห่งประเทศไทย

4.3 เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.3.1 การวิเคราะห์ในเชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการรวบรวมข้อมูลของปริมาณเงิน ระดับรายได้ ระดับราคา อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญและลักษณะโครงสร้างโดยทั่วไปทางการเงิน และนโยบายทางการเงินของประเทศไทย ซึ่งอธิบายในรูปตาราง แล้วประมาณค่าทางสถิติ

4.3.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวด้วยวิธีแบบจำลองทางสถิติ สร้างสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดธรรมดา (Ordinary Least Squares)

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบว่าปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่กำหนดความต้องการถือเงินในประเทศไทย

5.2 ทำให้ทราบถึงลักษณะสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการถือเงินในประเทศไทย

6. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ปริมาณเงินความหมายแคบ (M_1) ประกอบไปด้วยธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ (Currency) ในมือประชาชนและเงินฝากเผื่อเรียก (Demand deposits) ที่ประชาชนฝากไว้กับระบบธนาคารพาณิชย์

6.2 ปริมาณเงินความหมายกว้าง (M_2) ประกอบไปด้วยปริมาณเงินความหมายแคบ (M_1) บวกกับเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำของประชาชนที่ระบบธนาคารพาณิชย์